

**ПРЕГЛЕД
ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА ЕВРОПСКЕ КОМИСИЈЕ О СРБИЈИ ЗА 2016.
ГОДИНУ**

**Центар за ЕУ интеграције Привредне коморе Србије
Београд, новембар 2016. године**

КОНТЕКСТ

Овогодишњи [Извештај Европске комисије о Србији за 2016. годину](#) објављен је 9. новембра 2016. године. Извештај анализира степен остварених реформи и усклађености сваке државе кандидата или потенцијалног кандидата са критеријумима за чланство у Европску унију у складу са методологијом утврђеном претходне године у оквиру Пакета проширења.

У циљу унапређења квалитета процена у извештајима, али и транспарентности процеса, нова методологија даје две врсте оцена и то једну за оцену спремности државе за чланство, а другу за напредак у свакој од посматраних области у оквиру самог Извештаја. Оцене се заснивају на пажљивој анализи ситуације, са посебним акцентом на имплементацији и евиденцији конкретних резултата у свакој од области, која има већу тежину од правне усаглашености и успостављеног институционалног оквира у укупној оцени. Оба аспекта – спремност за чланство и степен напретка у одређеној области – се оцењују у односу на успостављену петостепену, стандардну скалу за оцењивање.

Скала која се користи за оцену спремности за чланство је следећа:

- ✓ У раној фази (*Early stage*)
- ✓ Известан ниво припремљености (*Some level of preparation*)
- ✓ Умерена припремљеност (*Moderately prepared*)
- ✓ Дobar ниво припремљености (*Good level of preparation*)
- ✓ Веома напредан ниво припремљености (*Well advanced*)

Скала која се користи за оцену напретка по поглављима је следећа:

- ✓ Назадовање (*Backsliding*)
- ✓ Без напретка (*No progress*)
- ✓ Известан напредак (*Some progress*)
- ✓ Дobar напредак (*Good progress*)
- ✓ Врло добар напредак (*Very good progress*).

Сам Извештај о напретку састоји се од неколико целина, кроз које се прати испуњавање критеријума и то:

- Увод;
- Политички критеријуми;
- Нормализација односа између Србије и Косова*;
- Економски критеријуми;
- Способност преузимања обавеза које проситичу из чланства.

---

* Овај назив, без прејудуцирања статуса Косова, у складу је са Резолуцијом 1244 и мишљењем МСП-а о декларацији о независности Косова.

Овај материјал пружа кратак преглед, са најважнијим закључцима и оценама, за сваку од посматраних области, са посебним освртом на преговарачка поглавља од посебног интереса за привреду.

1. УВОД

У уводном делу Извештаја истакнуто је да је Република Србија остала посвећена стратешком циљу приступања Европској унији, као и да је отворила четири преговарачка поглавља. Република Србија је наставила да спроводи Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП), и имала је конструктивну улогу у региону.

Такође је наведено да је повећано учешће Народне скупштине, цивилног друштва и других заинтересованих страна у процесу приступних преговора.

2. ПОЛИТИЧКИ КРИТЕРИЈУМИ

У оквиру Извештаја који се односи на политичке критеријуме Европска комисија прати напредак у области унапређења демократије, владавине права, реформе јавне управе, поштовања људских и мањинских права, као и регионалне сарадње.

Истакнута је улога Привредне коморе Србије као значајног актера у процесу преговора о приступању Републике Србије са Европском унијом.

3. НОРМАЛИЗАЦИЈА ОДНОСА ИЗМЕЂУ СРБИЈЕ И КОСОВА*

По питању нормализације односа са Косовом, Србија је остала посвећена спровођењу споразума постигнутих у дијалогу под окриљем ЕУ.

4. ЕКОНОМСКИ КРИТЕРИЈУМИ

4.1. Постојање функционалне тржишне привреде

Када је реч о оцени развоја функционалне тржишне привреде наводи се да је Србија **умерено припремљена**. Дobar напредак је остварен како би се превазишле поједине слабости економске политике, попут смањења буџетског дефицита. Стабилност цена је очувана, а остварен је напредак у реструктурирању јавних предузећа. Ипак, јавни дуг је још увек веома висок. Кредитна активност се опоравља, али проблем остаје висок ниво проблематичних кредита (*Non-performing Loans* - NPL). Незапосленост је веома висока, а нарочито код младих. Приватни сектор је неразвијен и оптерећен слабостима у владавини права.

У складу са препорукама из Програма економских реформи (ПЕР), Србија у наредној години треба посебну пажњу да обрати на:

- ✓ даље смањење буџетског дефицита и високог нивоа јавног дуга;

- ✓ континуирано реструктурирање и приватизацију предузећа у државном власништву и на решавање проблематичних кредита;
- ✓ унапређење прикупљања прихода на начин који је системски и наклоњен пословању тако што ће спровести трансформацију програма пореске администрације и борити се против сиве економије.

У области **економског управљања** Влада остаје посвећена процесу креирања функционалне тржишне привреде. Наставља се са имплементацијом аранжмана договореног са ММФ. Финансијска стабилност је очувана и унапређено је пословно окружење. Након умереног раста БДП у 2015. години, у првој половини 2016. године је значајно повећан на 2,9%, који је највише заснован на извозу и инвестицијама. Монетарна политика подржава раст и инфлација је испод циљне вредности централне банке. Фискална консолидација је била веома јака и буџетски дефицит је смањен са 6,6% БДП у 2014. години на 3,7% у 2015. години., а очекује се да ове године буде значајно нижи од планираних 4%. Неопходно је одржати фискалну консолидацију и да се настави њено спровођење и у наредном периоду, док су у току напори да се ојача буџетски оквир и управљање.

Када је реч о **пословном окружењу** наставља се процес за његово унапређење и даље се олакшавају поступци уласка на тржиште, али је институционално и регулаторно окружење и даље слабо. Присуство државе у привреди и ниво државне помоћи су и даље високи и изазови у области стечаја и приватизације су и даље присутни, док је остварен напредак у процесу реструктурирања великих јавних предузећа. Када је реч о **функционисању финансијског тржишта** истакнуто је да је банкарски сектор одржао јаку позицију ликвидности и стопу адекватности капитала, али се и даље суочава са високим нивоом проблематичних кредита. Кредитна активност полако расте, али је потребно да се њом опрезно управља. Приликом оцене **функционисања тржишта рада** оцењено је да су услови на тржишту рада бољи, али је незапосленост и даље веома висока. Стопа незапослености је смањена на 17,7%, али и поред пада незапослености, она је и даље доста висока нарочито међу младима - око 40%.

4.2. Капацитет за суочавање са притисцима конкуренције и тржишним снагама у оквиру Уније

Србија је **умерено припремљена** за суочавање са притисцима конкуренције и тржишним снагама у оквиру Уније. **Известан напредак** је постигнут у погледу пружања подршке малим и средњим предузећима (МСП) и развоју предузетништва. Јавне и приватне инвестиције су повећане. Међутим, квалитет, једнакост и релевантност образовања и обуке не одговарају у потпуности друштвеним потребама. Ниво инвестиционе активности је и даље испод потреба привреде. МСП се суочавају са низом изазова, укључујући и непредвидиво пословно окружење, висок ниво парафискалних намета и тежак и скуп приступ финансијама.

У складу са препорукама из Програма економских реформи (ПЕР), Србија у наредној години треба посебну пажњу да обрати на:

- ✓ побољшање квалитета система образовања;

- ✓ стимулисање приватних инвестиција и унапређење одређивања приоритета и управљања јавним инфраструктурним пројектима;
- ✓ бољу регулацију и смањење - парафискалних намета, нарочито за МСП.

У Извештају се наводи да услед погоршане демографске ситуације и слабог исхода **образовања** захтева већу усмереност на политику људског капитала. Квалитет, једнакост и релевантност образовања и обука морају бити побољшани како би боље одговарали друштвеним потребама.

Инвестиције су повећане, али су и даље испод нивоа потреба привреде, постоји потреба да се додатно повећају јавне инвестиције. Постоји неискоришћен потенцијал за олакшавање инвестиција кроз реформске мере повезивања у секторима енергетике и транспорта, те је потребно побољшати планирање, промоцију и координацију пројеката на темељу постојећих структура као што је Национални одбор за инвестиције и Јединствен преглед приоритетних инфраструктурних пројеката.

Структура **привреде** је углавном непромењена где услуге и даље учествују у уделу близу 50% БДП, док су индустрија и рударство благо повећале вредност на изнад 20% БДП. Сектор грађевине је остварио напредак, у складу са растом инвестиција, и приближава се нивоу пре кризе. Мала и средња предузећа представљају стуб привреде и доприносе са половином додате вредности и обезбеђују око 70% запослености, и њихова улога је посебно изражена у услугама попут грађевинарства, малопродаје и туризма. Постоји потенцијал за даље повећање економске интеграције са тржиштем ЕУ. ЕУ је главни трговински партнер Србије са учешћем у извозу од 63,6% и увозу са 62,3%. Након ЕУ следи тржиште ЦЕФТА са учешћем од 11,5% у укупној трговинској размени Србије. ЕУ је, такође, и даље главни извор страних инвестиција са уделом од 82% у 2015. години.

5. СПОСОБНОСТ ПРЕУЗИМАЊА ОБАВЕЗА КОЈЕ ПРОИСТИЧУ ИЗ ЧЛАНСТВА

5.1. Поглавље 1: Слободно кретање роба

Србија је **умерено припремљена** за слободно кретање робе. Остварен је **известан напредак**, претежно у погледу квалитета инфраструктуре и преношења законодавства „новог приступа“.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ изврши даље усклађивање секторског законодавства и осигура бољу примену техничких захтева и стандарда;
- ✓ ојача своје административне капацитете за обављање тржишног надзора;
- ✓ обезбеди одговарајуће административне и надзорне капацитете у циљу спровођења Уредбе ЕУ о регистрацији, евалуацији, ауторизацији и ограничавању хемикалија (REACH) и Правилника о класификацији, обележавању и паковању супстанци и смеша (CLP).

Када је реч о *нехармонизованој области* у оквиру Поглавља 1 Стратегија и акциони план за усклађивање са члановима 34-36 Уговора о функционисању Европске уније тек треба да се усвоје, док за *хармонизовану област (инфраструктура квалитета)* у области тржишног

надзора остаје да се усвоји Закон о општој безбедности производа. У области секторског законодавства у хармонизованој области тек треба постићи усклађивање са Директивом о грађевинским производима, док су потребни даљи напори у циљу усклађивања у погледу захтева правних прописа CLP и REACH. Правни оквир РС још увек није усклађен са правним тековинама ЕУ у погледу одређивања цена медицинских производа и враћању културних добара која су незаконито уклоњена са територије једне државе чланице ЕУ.

5.2. Поглавље 2: Слобода кретања радника

Србија је **умерено припремљена** у области слободе кретања радника. **Известан напредак** је остварен у овом поглављу, првенствено регулисањем приступа тржишту рада.

У наредном периоду Србија, нарочито треба да:

- ✓ настави са напорима ради јачања капацитета установа социјалне сигурности како би се у довољној мери решавала питања адекватности, усмерености и покривености.

5.3. Поглавље 3: Право пословног настањивања и слобода пружања услуга

Србија је **умерено припремљена** у овим областима. У овој области није остварен **никакав напредак**.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ усвоји кровни Закон о услугама, као први корак ка усклађивању са Директивом о услугама;
- ✓ усвоји Стратегију за усклађивање са правним тековинама ЕУ у области стручних квалификација;
- ✓ ојача капацитет и независност инспектора и регулатора за поштанске услуге.

Потребно је усвојити и Стратегију о услугама, која би детаљно описала кораке у циљу усклађивања свих секторских закона са кровним законом и Директивом о услугама. Када је реч о поштанским услугама потребно је усагласити се са другом и трећом поштанском директивом.

5.4. Поглавље 4: Слободно кретање капитала

Србија је **умерено припремљена** у подручју слободног кретања капитала. У овом подручју није остварен **никакав напредак**.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ додатно либерализује краткорочно кретање капитала;
- ✓ надогради своје законодавство у погледу спречавања прања новца, појача надзор и ојача Управу за спречавање прања новца.

Није забележен развој у погледу кретања капитала и плаћања у погледу ограничења краткорочних капиталних трансакција. Стицање непокретности, посебно пољопривредног земљишта, и даље је ограничено.

5.5. Поглавље 5: Јавне набавке

Србија је **умерено припремљена** у области јавних набавки, која је посебно подложна корупцији. Потребно је уложити веће напоре за спречавање појаве корупције у поступцима јавних набавки. **Известан напредак** је остварен током претходне године, пре свега у виду усвајања секундарног законодавства и даљег пораста конкуренције у поступцима јавних набавки. Потребно је уложити значајне напоре у свим сегментима како би се унапредила конкурентност, ефикасност и транспарентност у поступцима јавних набавки.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ појача капацитете Управе за јавне набавке, Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки, као и капацитете управних судова за бављење сложенијим и бројним случајевима јавних набавки;
- ✓ брзо спроведе Стратегију развоја јавних набавки, нарочито како би се обезбедило даље усаглашавање с Директивом ЕУ о концесијама, посебно када је реч о Закону о јавно-приватном партнерству.

Правни оквир је начелно у складу са правним тековинама ЕУ. Међутим, законодавство у погледу јавних набавки у области одбране и безбедности још увек садржи више изузећа од Уредбе ЕУ. Србија треба да обезбеди да билатерални споразуми закључени са државама које нису чланице ЕУ не доводе до неоснованог ограничавања конкуренције и да у потпуности буду у складу с правним тековинама ЕУ.

5.6. Поглавље 6: Право привредних друштава

Србија је на **добром нивоу припремљености** у области права привредних друштава. Остварен је **известан напредак** у овој области.

Уведено је обавезно електронско подношење финансијских извештаја и једноставније рачуноводство за финансијске извештаје за мала/микро предузећа. Када је реч о даљем усклађивању законодавства у овом поглављу, Србија треба да се усклади са Директивом ЕУ о прекограничним спајањима друштава са ограниченом одговорношћу, док је законодавство из области корпоративног рачуноводства и ревизије неходно ускладити са најновијим правним тековинама ЕУ из области рачуноводства и ревизије.

5.7. Поглавље 7: Право интелектуалне својине

Србија је достигла **добар ниво припремљености** по питању усклађивања права о интелектуалној својини са правним тековинама ЕУ. Није остварен **никакав напредак** у овом Поглављу.

У напредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ додатно усклади свој Закон о ауторском и сродним правима, Закон о заштити топографија полупроводничких производа, Закон о патентима и Закон о жиговима са правним тековинама ЕУ, укључујући ту и Директиву о спровођењу права интелектуалне својине;
- ✓ додатно ојача формалну координацију различитих заинтересованих страна за спровођење.

Законодавство из области права интелектуалне својине тек треба да буде усклађено са Директивом о спровођењу права интелектуалне својине.

5.8. Поглавље 8: Конкуренција

Србија је остварила **известан ниво припремљености/умерено је припремљена** у области политике конкуренције. Није забележен **никакав напредак** у овом Поглављу. Србија је релативно напредна у погледу усклађивања са правилима у области политике испитивања повреде конкуренције и концентрација и њиховој примени. Међутим, потребни су значајни напори да се унапреди усаглашавање и примена законодавства у области државне помоћи.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ оствари значајан напредак у усклађивању својих правних прописа и постојећих шема државне помоћи са правним тековинама ЕУ, у складу са обавезама из Споразума о стабилизацији и придруживању;
- ✓ предузме мере да Комисија за контролу државне помоћи постане самосталнија и делотворнија;
- ✓ обезбеди да помоћ коју је примила Железара Смедерево буде усклађена са Споразумом о стабилизацији и придруживању.

У области политике испитивања повреде конкуренције и концентрација за примену правног оквира одговорна је Комисија за заштиту конкуренције (КЗК) и она је оперативно независно тело и њене надлежности су упоредиве са онима у Европској комисији. Што се тиче административних капацитета КЗК они су адекватни, али их је неопходно појачати нарочито у области економске експертизе.

Код државне помоћи законодавни оквир односно Закон о контроли државне помоћи је у великој мери у складу са члановима 107. и 108. Уговора о функционисању ЕУ. Међутим, прописи су само делимично хармонизовани са секундарним законодавством ЕУ укључујући секторску и хоризонталну државну помоћ. Изузеће од правила о државној помоћи за привредна друштва у поступку реструктурирања и приватизације још увек није престало да важи. Србија још увек није сачинила регионалну мапу помоћи. Капацитет Комисије за контролу државне помоћи за спровођење је у великој мери недовољан и мора бити значајно ојачан. Нису све постојеће шеме државне помоћи, нарочито фискалне, усклађене са правним тековинама ЕУ, иако је рок по ССП био 1. фебруар 2014. године. Свесност о правилима државне помоћи међу релевантним актерима је на ниском нивоу.

5.9. Поглавље 9: Финансијске услуге

Србија је **умерено припремљена** у области финансијских услуга. Остварен је **известан напредак** у овој области.

У наредном периоду, Србија треба да:

- ✓ предузме додатне кораке како би се прописи у Србији усагласили са стандардима Базел III и са Директивом Солвентност II.

Административни капацитети Комисије за хартије од вредности су повећани, али су и даље недовољни.

5.10. Поглавље 10: информационо друштво и медији

Србија је **умерено припремљена** у овим областима. Постигнут је **известан напредак**, нарочито усвајањем Закона о информационој безбедности.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ обезбеди оперативну независност Регулаторне агенције за електронске комуникације и поштанске услуге (РАТЕЛ) и ојача административне и инспекцијске капацитете ресорног министарства;
- ✓ обезбеди свеобухватну регулативу о оглашавању.

Када је реч о електронским комуникацијама и информационим технологијама тек треба да буде усвојен Закон о електронским комуникацијама, док остаје да се усвоји и нацрт Закона о хитним службама.

5.11. Поглавље 11: Пољопривреда и рурални развој

Србија је достигла **известан ниво припремљености** у области пољопривреде и руралног развоја. Остварен је **известан напредак** у усклађивању националног законодавства са Заједничком пољопривредном политиком (ЗПП).

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ предузме све неопходне кораке да испуни захтев како би јој били поверени задаци извршења буџета за програм ИПАРД II, укључујући расподелу одговарајућих ресурса и јачање капацитета свих тела програма ИПАРД и побољшање поступака за спровођење;
- ✓ усвоји акциони план за усклађивање са правним тековинама ЕУ у области пољопривреде и руралног развоја и започне са његовим спровођењем.

У области заједничке организације тржишта у сектору вина потребно је наставити усклађивање са правним прописима ЕУ, нарочито кроз јачање тржишног надзора кретања винских производа и јачање административних капацитета. У области органске пољопривреде, Србија треба да усвоји национални акциони план за развој сектора органске производње.

5.12. Поглавље 12: Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна политика

Србија је **умерено припремљена** у области безбедности хране, ветеринарске и фитосанитарне политике, а у протеклој години **није остварен напредак** у овој области.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ развије свеобухватну стратегију за преношење, спровођење и примену правних тековина ЕУ у области безбедности хране, ветеринарске и фитосанитарне политике;

- ✓ преиспита капацитете дирекција за ветеринарске, фитосанитарне и националне референтне лабораторије и усвоји акциони план за њихово јачање.

Спровођење прописа о управљању животињским нуспроизводима треба знатно побољшати, и усвојити националну стратегију за управљање животињским нуспроизводима. Такође, треба да се усвоји национални програм за мониторинг и контролу безбедности хране и хране за животиње.

5.13. Поглавље 13: Рибарство

Србија је **умерено припремљена** у области рибарства. Постигнут је **известан напредак** усвајањем измена Закона о сточарству, којим се успоставља правни основ за национални систем сертификације улова.

- У наредном периоду Србија нарочито треба да:
- ✓ успостави оперативни национални систем сертификације улова и систем за прикупљање података о тржишту.

У Србији не постоје структурне мере које би се односиле на рибарство малог обима или на унутрашњи риболов. Капацитет администрације која управља увозом и извозом производа рибарства и контролише тај увоз и извоз потребно је надоградити и ускладити са правним тековинама ЕУ.

5.14. Поглавље 14: Транспортна политика

Србија је **умерено припремљена/има добар ниво припремљености** у области транспортне политике. Остварен је **добар напредак** у усклађивању са правним тековинама ЕУ у области друмског и железничког транспорта и транспорта унутрашњим пловним путевима, посебно у области социјалног законодавства за трговачки друмски транспорт, отварање железничког тржишта, трговачког бродарства и истраживања несрећа у саобраћају. Србија је уважила прошлогодишње препоруке у области железничког транспорта.

- У наредном периоду, Србија нарочито треба да:
- ✓ додатно побољша безбедност саобраћаја на путевима предузимањем мера за смањење смртних случајева и усвоји прописе у области интелигентних транспортних система
  - ✓ настави да се фокусира на реформу железнице.

У области друмског транспорта, законодавство у области транспорта опасне робе постоји од 2010. године, али је потребно даље усклађивање са правним тековинама ЕУ. Даље усклађивање је потребно и у области издавања транспортних дозвола. Даљи напредак је потребан у погледу издавања возачких дозвола, обуке и квалификација професионалних возача и управљања безбедношћу инфраструктуре. Потребно развити законодавство у области чистих и енергетски ефикасних возила у друмском саобраћају. У области железничког транспорта, потребно је даље усклађивање, нарочито у циљу побољшања капацитета за обуку, метода испитивања и процедура за издавање дозвола. У области

ваздушног транспорта, требало би укинути суспензију чланова о лиценцирању авио-превозника и приступу ваздушним рутама пре ступања на снагу другог транзиционог периода Споразума о заједничком европском ваздухопловном подручју (ЕСАА).

5.15. Поглавље 15: Енергетика

Србија је **умерено припремљена** у области енергетике. **Известан напредак** остварен је у области унутрашњег енергетског тржишта и сигурности снабдевања. Није забележен никакав напредак у решавању већине прошлогодишњих препорука.

У наредном периоду Србија нарочито треба да:

- ✓ предузме мере на потпуном реструктурирању Србијагаса и да развије конкуренцију на тржишту гаса;
- ✓ у потпуности спроведе реформске мере у области повезивања у енергетском сектору како је то договорено;
- ✓ побољша усклађивање са правним тековинама ЕУ, ојача капацитете и промовише инвестиције у енергетску ефикасност и обновљиву енергетику и да постигне цене електричне енергије које ће јасно да одражавају трошкове.

Када је реч о унутрашњем енергетском тржишту, српско примарно законодавство је усклађено са Трећим енергетским пакетом ЕУ, док секундарно законодавство у гасном сектору тек треба да буде завршено и имплементирано. Закон о енергетици је усклађен са Директивом о обновљивој енергији, али су потребни подзаконски акти како би у потпуности био имплементиран. Србија је требало да усвоји трећи акциони план у области енергетске ефикасности до јуна 2016. године, међутим акциони план још није усвојен. У области нуклеарне енергетике, нуклеарне безбедности и заштите од зрачења, даље усклађивање је потребно у области управљања радиоактивним отпадом, у области заштите од радијације, трошењу горива, нуклеарној сигурности и безбедности.

5.16. Поглавље 16: Опорезивање

Србија је **умерено припремљена** у области опорезивања. Остварен је **известан напредак** у усклађивању законодавства са правним тековинама ЕУ и у спровођењу реформи Пореске управе.

У наредном периоду Србија, нарочито треба:

- ✓ да уклони дискриминацију у примени акциза на увезена јака алкохолна пића и кафу;
- ✓ да настави да спроводи програм модернизације Пореске управе.

Пореска управа је усвојила програме и нова средства за побољшање поштовања пореских прописа, нарочито када је реч о порезу на додату вредност.

5.17. Поглавље 17: Економска и монетарна политика

Србија је **умерено припремљена** у области економске и монетарне политике. Остварен је **добар напредак** у погледу усклађивања са правним тековинама ЕУ, пре свега кроз боље припремање Програма економских реформи.

У наредном периоду Србија нарочито треба да:

- ✓ побољша капацитет за економско планирање, координацију и спровођење постојеће реформске агенде;
- ✓ поштри систем поштовања фискалних правила, чинећи их више обавезујућим.

Када је реч о економској политици, потребно је даље усклађивање са Директивом о захтевима за буџетске оквире. Предузети су почетни кораци за усклађивање фискалног извештавања са Европским системом националних и регионалних рачуна.

5.18. Поглавље 18: Статистика

5.19. Поглавље 19: Социјална политика и запошљавање

Србија је **умерено припремљена** у области социјалне политике и запошљавања. **Известан напредак** је постигнут у областима политике запошљавања, инклузије Рома, забране дискриминације и равноправности између полова.

У наредном периоду Србија нарочито треба да:

- ✓ обезбеди финансијске и институционалне ресурсе за запошљавање и социјалну политику како би систематичније усмеравала младе и дуго незапослене особе;
- ✓ повећа ефикасност социјалних давања за људе испод прага сиромаштва;
- ✓ знатно ојача двостране и тростране социјалне дијалоге на свим нивоима, укључујући консултације о нацрту законодавства.

Закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити не преноси у потпуности Директиву 96/71/ЕЗ о упућивању радника, а радно право генерално није у потпуности усклађено са правним тековинама ЕУ. Административне капацитете Инспектората за рад треба додатно повећати, како би се подржало спровођење националног програма за борбу против сиве економије.

5.20. Поглавље 20: Предузетништво и индустријска политика

Србија је **умерено припремљена** у области предузетништва и индустријске политике. **Известан напредак** је постигнут програмима Владе за унапређење финансирања малих и средњих предузећа (МСП).

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ учини напоре да унапреди предвидивост пословног окружења и планове подршке МСП, са нагласком на смањење трошкова приступа финансијским средствима.

Иако је Влада током 2016. године повећала буџетско финансирање предузетничких и индустријских инструмената кроз 33 разна програма помоћи МСП, приступ финансијама остаје проблематичан и представља кључну препреку развоју тог сектора. У области секторских политика, Стратегија индустријског развоја за период 2011-2020 би требало да се

ревидира како би се успоставили одговарајући секторски приоритети уз одговарајуће инструменте подршке.

5.21. Поглавље 21: Трансевропске мреже

Србија је **умерено припремљена** у области транс-европских мрежа. **Известан напредак** је постигнут у вези са прошлогодишњом препоруком и у погледу продужења Оријентално/источно-медитеранског основног коридора на Западном Балкану, како друмског, тако и железничког.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ интензивира припремни рад за гасни интерконектор са Бугарском.

У области транспортних мрежа, Србија је одиграла активну улогу у оквиру процеса Западни Балкан 6 и Агенде повезивања, укључујући и остваривање доброг напретка у вези са реформским мерама које дефинисане на Самиту у Бечу у августу 2015. године.

5.22. Поглавље 22: Регионална политика и координација структурних инструмената

Србија је **умерено припремљена** у погледу регионалне политике и координације структурних инструмената. Остварен је **известан напредак** у погледу стицања искуства у управљању фондовима ЕУ у оквиру „индиректног управљања“.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ усвоји и започне спровођење акционог плана који се прописују јасни циљеви и рокови како би се испунили захтеви који проистичу из Кохезионе политике ЕУ;
- ✓ обезбеди одговарајуће административне и финансијске капацитете за спровођење програма децентрализованог/индиректног управљања.

Законодавни оквир који пружа подршку спровођењу регионалне политике још увек није у потпуности у складу са правним тековинама ЕУ. У погледу институционалног оквира, Република Србија делимично управља фондовима ЕУ у оквиру децентрализованог/индиректног управљања. Када се ради о мониторингу и евалуацији, потребно је развити управљачки и информациони систем за мониторинг и евалуацију у оквиру ИПА.

5.23. Поглавље 23: Правосуђе и основна права

5.24. Поглавље 24: Правда, слобода и безбедност

5.25. Поглавље 25: Наука и истраживање

Србија је на **добром нивоу припремљености** у области науке и истраживања. Остварен је **известан напредак** са усвајањем Стратегије научног и технолошког развоја.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ усвоји акциони план како би спровела стратегију и мапу пута научне и истраживачке инфраструктуре;
- ✓ подстиче сарадњу између индустрије и академских кругова и да повећа ниво инвестиција у истраживање.

Од почетка учешћа у програму ЕУ ХОРИЗОНТ 2020, 1309 подносилаца захтева из Србије је учествовало у 1006 предлога пројеката, а 91 од тих пројеката је финансирано.

5.26. Поглавље 26: Образовање и култура

5.27. Поглавље 27: Животна средина

Србија је остварила **известан ниво припремљености** у овој области. Остварен је **известан напредак** у даљем усклађивању политика и законодавства са правним тековинама ЕУ у области управљања отпадом, заштите природе и климатских промена. Србија је побољшала стратешко планирање и основала Зелени фонд, као две кључне препоруке из 2015. године.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ повећа административне и финансијске капацитете јачањем мониторинга и извештавања од стране Агенције за заштиту животне средине, обезбеђујући адекватна средства за нови финансијски фонд за заштиту животне средине (Зелени фонд) и побољша међуинституционалну сарадњу на централном и локалном нивоу;
- ✓ појача напоре у имплементацији и спровођењу, укључујући и затварање депонија које нису у складу са ЕУ стандардима, улаже у разврставање и рециклажу отпада, побољша праћење квалитета ваздуха и унапреди управљање речним сливовима;
- ✓ ратификује Париски споразум и почне са његовом имплементацијом, укључујући ту и развој свеобухватне стратегије о климатским променама у складу са оквиром ЕУ за период до 2030. године за климу и енергетику.

У области заштите животне средине, додатни напори су потребни како би се повећала ефикасност јавних консултација. Процене утицаја на животну средину су побољшане, али је потребно додатно јачање, посебно у случају пројеката у секторима који се односе на хидроелектране и рударство, делимично и кроз изградњу капацитета на свим нивоима. Потребно је стратешке процене у области животне средине проширити на све релевантне планове и програме. Додатни напредак је потребан када је реч о транспоновању и имплементацији преосталих хоризонталних компоненти из директива у области животне средине.

У области **квалитета ваздуха**, Србија треба да усвоји националну стратегију о заштити ваздуха и потребно је значајније унапредити националну мрежу за праћење квалитета ваздуха. Неопходни су додатни напори како би се завршило транспоновање и имплементација ЕУ директиве о емисијама испарљивих органских једињења и усклађивање са ЕУ захтевима о садржају сумпора у течним горивима. Када је реч о **управљању отпадом**, национална стратегија за управљање отпадом и планови за управљање комуналним отпадом треба да буду унапређени како би били ускладу са новим законским прописима. Потребно је да се додатно изради национални интегрисани план о управљању отпадом, као

и додатни економски инструменти за посебне токове отпада. Што се тиче **квалитета воде**, тек треба да се усвоје национална стратегија и акциони план о заштити вода. Србија треба да предузме значајне напоре на даљем усаглашавању са правним тековинама ЕУ, да их спроведе и да ојача административне капацитете, посебно за примену и међу-институционалну сарадњу.

Усаглашеност са правним тековинама ЕУ у области **заштите природе** је умерена, посебно када је реч о директиви о стаништима и директиви о птицама. У погледу **индустријског загађења и управљања ризиком**, усаглашеност са већином директива ЕУ је у раној фази. Ограничења у капацитетима ометају напредак у имплементацији дуж целог сектора. Србија треба да испуни захтеве у вези са потпуно интегрисаним процесом издавања дозвола који обухвата све области. Србија је постигла висок ниво усаглашености са правним тековинама ЕУ које се односе на управљање **хемикалијама**. Додатни рад је потребан на REACH и CLP и усаглашавању правила о експериментима над животињама, азбесту и биоцидима. У погледу **буке**, Србија је постигла добар ниво усаглашености, али спровођење је у раној фази. Србија треба да изгради административне капацитете за израду нацрта стратешких мапа и акционог плана за буку. Србија је умерено припремљена у области **цивилне заштите**. Остаје да се развије стратешки оквир за цивилну заштиту. У погледу **климатских промена**, Србија је постигла изванредан ниво припремљености, али спровођење је у врло раној фази. Остаје да се развије национална стратегија о климатским променама која ће бити у складу са оквиром ЕУ за период до 2030. године.

5.28. Поглавље 28: Заштита потрошача и здравља

Србија је **умерено припремљена** у области заштите потрошача и здравља. Остварен је **изванредан напредак**, пре свега усвајањем Закона о оглашавању и Закона о заразним болестима.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ ојача административне капацитете органа надлежних за заштиту потрошача;
- ✓ ради на јачању укупне финансијске одрживости система јавног здравља, а нарочито Републичког фонда за здравствено осигурање.

У области заштите потрошача, сарадња између надлежног министарства и организација потрошача се мора поправити, као и између самих организација за заштиту потрошача. Требало би додатно ојачати административни капацитет органа за заштиту потрошача и тржишни надзор. У области безбедности производа потребно је изменити Закон о здравственој исправности предмета опште употребе.

Што се тиче јавног здравља јединица е-Здравље у Министарству здравља није оперативна. Сектор је угрожен због лоше финансијске ситуације Републичког фонда за здравствено осигурање. Није остварен никакав напредак у припреми нове стратегије за контролу дувана. Потребно је ојачати административни и технички капацитет Управе за биомедицину. Начелно би требало развити стандарде квалитета и безбедности и инспекцијске службе у овом сектору.

5.29. Поглавље 29: Царинска унија

Србија је на **добром нивоу припремљености** за царинску унију. **Добар напредак** је остварен у транзиту, што је укључивало покретање заједничког транзитног поступка уз подршку Новог компјутеризованог транзитног система (НКТС).

У наредном периоду, Србија треба нарочито да:

- ✓ надогради систем обраде царинских декларација и интегрише управљање ризиком;
- ✓ даље унапреди и модернизује управљање Управом царина.

Када је реч о царинском законодавству, царинска тарифа је усаглашена са Комбинованом номенклатуром ЕУ за 2016. годину, законодавство о контролама готовине и културним добрима тек треба да се усклади са правним тековинама ЕУ, док прописи о Управи царина и иницијативама које се односе на безбедност царине тек треба да се спроведу. Закон о Управи царина још није донет, а пословна стратегија Управе царина треба да буде обновљена. Недостају стратешке и модерне технике управљања, укључујући осигурање квалитета и управљање променама, а стратегију ИТ је неопходно ажурирати.

5.30. Поглавље 30: Економски односи са иностранством

Србија је **умерено припремљена** у области економских односа са иностранством. **Извесни напредак** је постигнут у области развојне политике и хуманитарне помоћи активирањем механизма за цивилну заштиту ЕУ, како би се помогло код прилива избеглица и миграната.

У наредном периоду, Србија нарочито треба да:

- ✓ престане да примењује мере заштите на изабране пољопривредне производе, које нису оправдане према Споразуму о стабилизацији и придруживању и које указују на слабости административних капацитета да спроводе трговинску политику;
- ✓ ојача капацитете за контролу извоза робе двоструке намене.

Чланство Србије у Светској трговинској организацији (СТО) и даље зависи од доношења Закона о ГМО и од окончања билатералних преговора о приступу тржишту са одређеним бројем држава чланица СТО. Србија треба да настави са напорима у циљу приступања Васенарском споразуму, што би могло олакшати припреме за спровођење правних тековина ЕУ у погледу контроле извоза робе двоструке намене.